STORTINGET

Representantforslag 28 S

(2026–2027)

fra stortingsrepresentantene Tom Staahle, Hans Andreas Limi, Hilde Grande og Martin Virkesdal Jonsterhaug

Dokument 8:28 S (2026–2027)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tom Staahle, Hans Andreas Limi, Hilde Grande og Martin Virkesdal Jonsterhaug om å gjøre Norge til en ledende nordisk fonds- og kapitalforvaltningsnasjon

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge som ledende fonds- og kapitalforvaltningsnasjon

Norge er en betydelig kapitalnasjon. Norske husholdninger, virksomheter, institusjoner og den norske staten forvalter store finansielle verdier. Det norske fondsmarkedet er betydelig og i vekst. Ved utgangen av 2025 var forvaltningskapitalen i norske verdipapirfond om lag 2 875 mrd. kroner. Men Norge har i begrenset grad utviklet seg til et internasjonalt sentrum for fonds- og kapitalforvaltning. Dette er et paradoks. Norge har kapitalen, kompetansen og investorene, men har i mindre grad utviklet den komplette verdikjeden rundt fondsvirksomheten. Norge har potensial til å bli Nordens mest konkurransedyktige jurisdiksjonfor etablering, forvaltning, administrasjon og internasjonal distribusjon av verdipapirfond og alternative investeringsfond, og dermed sikre at fonds- og kapitalforvaltning i Norge også kan bli en eksportnæring.

Et fond består av langt mer enn selve forvalteren. Rundt fondet finnes tjenester som fondsadministrasjon, NAV-beregning, depot og custody, investorregister, compliance, risikostyring, juridiske tjenester, teknologi, rapportering og distribusjon. I dag kan en norsk forvalter sitte i Norge, mens selve fondet etableres i Luxembourg eller Irland, administrasjonen utføres i et annet land, og distribusjonen skjer gjennom internasjonale plattformer. Når fondet etableres utenfor Norge, kan også deler av verdiskapingen og kompetansen rundt fondet følge etter. Dette gjelder blant annet juridiske tjenester, administrasjon, depot, compliance, teknologi og distribusjon. Dette skjer i dag, og det betyr at Norge ikke bare kan tape selve fondsregistreringen, men også arbeidsplasser, kompetanse, teknologi, skatteinntekter og eksportmuligheter.

Luxembourg og Irland viser hva som er mulig

Luxembourg og Irland har utviklet komplette fondsøkosystemer med forvaltere, administratorer, depotmottakere, NAV- og regnskapstjenester, compliance, teknologi og internasjonal distribusjon. Når mange fond etableres i samme jurisdiksjon, oppstår stordriftsfordeler. Tjenester kan standardiseres, kostnadene reduseres og kompetansen bygges opp. Fondstjenester blir dermed i seg selv en næring. Norge har ikke i samme grad utviklet denne «plug-and-play»-modellen. Det kan gjøre det dyrere og mer komplisert å etablere fond her.

Konkurranse

Norske fond konkurrerer i et europeisk marked hvor utenlandske fond relativt enkelt kan markedsføres i Norge gjennom EØS-regelverket. Samtidig skal norske fond kunne distribueres i andre EØS-land. Dette gjør konkurransekraften i de norske rammevilkårene avgjørende. Det bør derfor undersøkes om norske regler, nasjonale tilpasninger eller tilsynspraksis påfører norske aktører større kostnader eller mindre fleksibilitet enn

konkurrenter i andre EØS-land. Fondsforvaltning er internasjonal og skatte- og reguleringsreglene kan derfor påvirke hvor fond etableres. Det bør derfor være et mål at skattereglene er mest mulig nøytrale med hensyn til hvor fondet etableres. Tilsvarende bør norske forvaltere kunne benytte konkurransedyktige fondsstrukturer, andelsklasser og prismodeller på linje med konkurrenter i andre europeiske jurisdiksjoner.

Helhetlig strategi

Utfordringen består ikke av ett enkelt regelverk. Den handler om summen av reguleringer, skatt, etableringskostnader, infrastruktur, stordriftsfordeler, kompetanse og internasjonal distribusjon. Derfor bør Norge ha en samlet strategi for å utvikle fonds- og kapitalforvaltning som en konkurranseutsatt næring. Regjeringen har allerede identifisert enkelte områder hvor rammevilkårene bør forbedres, blant annet fond med variabel kapital, valutasikrede andelsklasser, inntektsdelingsavtaler og skatteregler. Det er positivt, men det er behov for å se tiltakene i en større sammenheng.

Hvorfor?

Finansnæringen bør ikke bare ses som en næring som skal reguleres. Den er også en del av infrastrukturen som gjør annen verdiskaping mulig. Kapital er nødvendig for investeringer, vekst og arbeidsplasser. Et velfungerende kapitalmarked er derfor en forutsetning for et konkurransedyktig næringsliv. Norge skal fortsatt ha høy investorbeskyttelse, finansiell stabilitet og solide regler. Men dette må kombineres med konkurransekraft. Spørsmålet bør derfor ikke være hvorfor norske forvaltere etablerer fond i Luxembourg eller Irland. Spørsmålet bør være hva Norge kan gjøre for at det blir mer attraktivt å etablere fond og bygge verdikjeden rundt dem i Norge. Målet må være at Norge ikke bare er et land hvor kapital finnes, beskattes og investeres, men også et land hvor kapital forvaltes og hvor finansielle tjenester eksporteres.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen komme med forslag til hvordan Norge kan utvikle en komplett og konkurransedyktig norsk verdikjede for fondstjenester, herunder fondsadministrasjon, depot, custody, investorregister, transfer-metoder, compliance, risikostyring og fondsteknologi.
2. Stortinget ber regjeringen gjennomføre en fullstendig konkurransesjekk av norske rammevilkår for fonds- og kapitalforvaltning mot Sverige, Danmark, Luxembourg og Irland, herunder lovgivning, skatteregler, konsesjonsprosesser, rapporteringskrav, tilsynspraksis, kapitalkrav og kostnader ved etablering og drift.
3. Stortinget ber regjeringen identifisere alle norske særregler og nasjonale tilpasninger på fonds- og kapitalforvaltningsområdet som går lenger enn EØS-regelverket, og fremme forslag om å fjerne eller forenkle disse, med mindre det kan dokumenteres at de er nødvendige av hensyn til finansiell stabilitet, investorbeskyttelse eller andre tungtveiende samfunnshensyn.
4. Stortinget ber regjeringen etablere en digital «one-stop-shop» for etablering av fond i Norge, hvor konsesjon, registrering, rapportering og øvrig myndighetskontakt så langt som mulig samordnes og digitaliseres.
5. Stortinget ber regjeringen gjennomgå skatte- og avgiftsreglene for fond og fondsforvaltningsselskaper med sikte på å sikre skattemessig nøytralitet med hensyn til hvor fondet etableres, og forhindre at norske forvaltere får konkurranseulemper sammenlignet med aktører i andre EU/EØS-land.
6. Stortinget ber regjeringen sikre at norske fondsforvaltere kan benytte konkurransedyktige fondsstrukturer, andelsklasser, prismodeller og inntektsdelingsmodeller på linje med sammenlignbare europeiske jurisdiksjoner.
7. Stortinget ber regjeringen gjennomgå Finanstilsynets konsesjons- og tilsynspraksis på fondsforvaltningsområdet med sikte på å sikre en risikobasert, effektiv, forutsigbar og internasjonalt konkurransedyktig praksis.
8. Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om netto vekst i antall fond etablert i Norge frem mot 2030, og årlig rapportere til Stortinget om utviklingen i antall fond, forvaltningskapital, arbeidsplasser, verdiskaping og eksport av tjenester innen fonds- og kapitalforvaltning.

22. oktober 2026

Tom Staahle **Hans Andreas Limi** **Hilde Grande** **Martin Virkesdal Jonsterhaug**

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon